Ч. 151. Львів, пятниця, дня 10. грудня 1915. Рік I.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Реклямації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції й адміністрації: ЛЬВІВ, ул. Руська 3. Експедиції: Бляхарська 11.

Ціна оголошень:

За оголошення числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, а в оповістках 40 сот., в редакційній части 60 сот. Повідомлення про вінчання, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошення за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот

Урядові воєнні звідомлення.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 9. грудня 1915.

На західнім фронті.

Змагання неприятеля, щоб відобрати нам наші добичі на схід від Auberive покінчились його невдачею. Окрім полонених здобули ми три машинові кріси. На північний схід від Souain відібрали ми Французам їх становиско, положене на горі 153, широкости около 500 метрів. Чотири протинаступи відкинено. Ми полонили одного офіцера і 120 жовнірів, та здобули два машинові кріси.

На східнім фронті.

На фронті ґрупи військ ґен. Гінденбурґа відкинули ми поодинокі наступи нечисленних російських відділів.

На сербськім фронті.

Під Іпек здобуто 80 армат і много воєнного матеріялу. Вчера полонено понад 2000 бранців.

Начальна управа армії.

Европейська війна.

Румунія рішаєть ся.

Полученнє між Румунією а Росією перерване.

БУДАПЕШТ. „Az Est“ доносить з Букарешту; Телеґрафічне полученнє і особовий рух між Росією а Румунією є перервані. — 10.000 жовнірів працюють на лінії Рені—Ізмаель.

Чорногора та мир.

Заява короля Микити.

КОЛЬОНІЯ. З Цетинії доносять: Чорногорський король заявив одному з заступників почвірного порозуміння, що є можливою річю, що Чорногора буде мусіла заключити осібний мир з осередніми державами. Король заявляє, що в наслідок безнастанного натиску зі сторони військ осередніх держав, чорногорська армія є цілковито знищена та не здібна до опору. Почвірне порозуміннє загрозило королеви Микиті, що в случаю заключення осібного мира, воно зірве з Чорногорою дипломатичні зносини.

Обовязкова військова служба в Анґлії.

Ірляндці проти Анґлійців. — Ірляндське стоваришеннє проти військової обовязкової служби. — Ірляндець-доброволець зрадником вітчини.

ЛЬОНДОН. (Тбк.). „Таймс“ доносять з Дубліна: Правительство вважає стоваришеннє „Irish“ як противнє законови, бо причиняєть ся воно до поширювання в Ірляндії нельояльности, що здержує побір рекрута. Анґлійські часописі не звертали доси уваги на діяльність ірляндських добровольців та промовчували процеси, які мала ся орґанізація. Дальша однак мовчанка булаб шкідна. Ся орґанізація не бажає вправді побіди Німеччини, однак стоїть на тім самім становищи, яке заняв недавно католицький епископ з Лімеріку, а іменно, що ся війна не є війною Ірляндії. Стоваришеннє стараєть ся при помочи своєї преси, що є дуже розповсюднена, не допускати до побору рекрута. Сей рух зростає, та може спричинити правительству вевикі клопоти. Продаєть ся публично дневники, котрі називають зрадником кождого Ірляндця, котрий вступив би до армії та доказують що впровадженнє примусової військової служби в Ірляндії мусить викликати оружний опір.

Греція перед рішеннєм.

Австро-німецькі передні сторожі на грецькій границі. — Анґлійсько-французькі війська укріплюють ся на грецькій области. — Почвірне порозуміннє „жадає“ а не „просить“. — Демонстрація в Атенах проти почвірного порозуміння. — Монастир для Греції. — Греція розоружує сербські війська. — Нота до осередніх держав. — Греція відкидає жадання почвірного порозуміння.

БЕРЛІН. Спеціяльний справоздавець „Vossischer Zeitung“ доносить з Софії.

Після 50 дневних боїв Болгарія при кінци сего життя осягнула свою народню мрію. Коли є ще що робити, то се вже дрібниця в порівнанню до сього, що вже зроблено. Я не говорю з військової, тільки з психольоґічної точки погляду. Тільки раз, після упадку Нішу — була слідна загальна радість. Зрештою головна болгарська кватира оголошувала звідомлення, — а народ мовчав. Оден військовий сказав мені: „Ми маємо перед собою роботу, і ми вже її покінчили“. Так само заховувалась болгарська преса. Друковала вона вперід звідомлення ворожих держав, а доперва відтак донесення своєї головної кватири. Тепер доперва настала хвиля відпочинку, і ся пора дає спромогу порахуватись з Росією. Всі дневники без ріжниці партій є свідомі про цїли Росії.

Події, які зайшли в Македонії, є дуже симптоматичні. Нині вже тут і там є німецькі передні сторожі на грецькій границі. Анґлійсько-французькі війська заявляють, що приготовляють ся до відвороту, та що перенесли вже свої укріплення на грецьку область. Вирішає питаннє, що станеть ся, коли почвірне порозуміннє зробить собі з Греції воєнний терен. В найблисшому часі западе рішенне Греції. На другу ноту почвірного порозуміння спиталась Греція, чи тут розходить ся о предложення, чи о жадання; почвірне порозуміннє відповіло, що воно жадає, а не просить. Стратеґічний розвій подій в Македонії не останеть ся без впливу. Рішаючий вплив буде тут мати австро-німецько-болгарський похід. Коли Греція відкине послідне предложеннє почвірного порозуміння, що мало характер ультімату, або коли не дасть вдоволяючої відповіди, то солунська виправа покінчить ся великою комедією. Провідники почвірного порозуміння самі понесуть вину, коли з сього вийде траґедія.

БЕРЛІН. „Vossische Zeitung“ доносить з Солуня під датою 7 с. м.

Вчера вечером відбулась в Атенах перед королівською палатою велика демонстрація проти держав почвірного порозуміння. Товпа домагалась, щоб французько-анґлійські війська сейчас уступили з грецької области. Відтак товпа пішла походом під австрійський та німецький консулят, та зробила представникам осередних держав сердечну овацію.

БЕРЛІН: „Tägliche Rundschau“ доносить з Копенгаґи: По льондонським донесенням з Атен, на залізничім двірци в Монастирі повіває грецька хоругов. Грецьке населеннє в Монастирі одержало дозвіл прикрасити свої доми грецькими прапорами.

БУДАПЕШТ. 7. грудня, „Az-Est“ доносить з Букарешту: Часопись „Мінерва“ доносить з добре поінформованого жерела: Греція звернулась до держав, що ведуть війну з слідуючою нотою:

1. Сербські війська на грецькій области будуть розоружувані.

2. Взиваєть ся команданта анґлійсько-французьких військ в Солуні, щоб безпроволочно висаджені на сушу війська з цілим уоруженнєм та амуніцією заладував на кораблі.

3. Грецьке правительство просить осередні держави та їх союзників, не переходити в погоні за ворожими військами грецьку границю, бо грецьке правительство само бере на себе одвічальність, щоб анґлійсько-французькі війська були усунені з грецьких територій.

БУДАПЕШТ. „Міжнародня кореспонденція“ доносить з Атен: Офіціяльний „Емброс“ доносить що почвірне порозуміннє поставило жаданнє, щоб Греція вілступила йому свою область до воєнних операцій. Грецьке правительство відкинуло се предложеннє.

З анґлійського парляменту.

Інтерпеляція в справі торговельної умови. — Летюче письмо до робітників. — Аскіт відмовив відповіди що до вислідів подорожі Кіченера.

В палаті громад Льонсдале запитав, чи правительство заключило умову з представниками купців з Копенгаґи, та чи ся умова допускає на вивіз товарів до країв неприятельських, і чи правительство схоче подати услів'я умови до відома палати.

Підсекретар льорд Роберт Цеціль відповів що дуже прикро йому, що політичні згляди не дозволяють йому предложити умови палаті, однак може сказати, що умова опираєть ся на

засаді роблення ріжниці між торговлею невтральних, веденою в добрій вірі, а торговлею неприятеля. Цеціль заявив дальше, що не може дати вияснення про відношенне почвірного порозуміння до Греції.

Член робітничої партії Йовет спитав державного канцлера, чи летюче письмо, що взиває робітників до меншого вживання мяса і хліба та взагалі до як найдальше ідучих ощадностей, дісталось в руки також гостий льорда майора Льондону, що брали участь в послїднім бенкеті.

Аскіт не дав відповіди що до вислідів подорожі Кіченера.

Про поведенне українського населення на здобутих землях.

Польська преса від довшого часу посуджує українське населенне Холмщини і Волиня о москвофільство. Польскі дописувателі, що про відносини в польськім королївстві мовчать наче заклятї, обвинувачують Українців о зраду та шпіонажу в користь російського війська.

Обжалования польських легіоністів не находять нї звідки потвердження. Зайшли щоправда місцями каридостойні ділання, однак треба се приписати перебраним козакам, що впрочім самі Поляки потверджують. Посуджуванне волинських селян о скритовбійство польського легіоніста Франка Гібальского, простують „Wiadomości polskie“ (ч. 52 п. з. Legiony na Polesiu Wołyńskiem). що він впав жертвою з руки перебраного козака. Окрім сього зорґанізували тамошнї власники земельних посілостей та російські власти „лїтаючі“ відділи в цивільному убранню, котрі мали за задачу безпокоїти австро-німецькі відділи всюди, а головно в лїсистих та болотнистих областях. І так „Новое Время“ з 9. жовтня с. р. ч. 14.205 доносить про таку „лїтаючу“ банду, котру зорґанізував в Пинщині власник більшої земельної посілости Сабуневич та двох поліцейських. Відділ сей був знаменито узброєний та стояв на російських прислугах.

Населенне не відносить ся до австро-німецьких військ ворожо, противно стрічає їх радісно. Се ствердили ріжні сторони.

„Біржевія Ведомости“ з 26. вересня ст. ст. ч. 15.049. доносять про засудженне бурмістра Ковля Мачка за симпатії для австро-німецьких військ. „Русское Слово“ з 14. жовтня доносїть з Київа, що богато мущин обовязаних до військової служби, мимо евакуаційного розказу остало на місци, стояло на услугах австро-угорських військ, ба й зраджувало неприятельську армію.

Взагалі російські часописи дуже часто симпатії волинського та холмського українського населення приписували німецьким прокламаціям; які на тих землях мали розкидати німецькі летуни („Южний Край“ і „Кієвлянин з 19. вересня 1915. ч. 127 і з 15. жовтня ч. 254).

Найліпше свідоцтво про становиско українського населення дає офіціяльне звідомленне волинського ґубернатора Неверова, з дати 1. жовтня нового ст. поміщене в „Русском Слові“:

Так між автохтонним як і виселенчим населеннем є многих таких, що нищать окопи, та забирають будівельний матеріял. На підставі розпорядку військових властей звертаю увагу, що кожде ушкодженне укріплень, як і розбиранне будівельного матеріялу буде вважатись за зраду стану, а виновників будеть ся віддавати полевим судам та карати карою смерти через повішенне. Приловлені на горячім вчинку на місци будуть без суду застрілені“.

Підчас воєнних операцій в области волинської ґубернії стрічались часто случаї ворожого поведення виселеної людности, що граничать з державною зрадою. Його Цісарське Величество приказали примінювати як найстрогійші кари супроти того рода виновників. Подаючи се до відома населеню волинської ґубернії, заявляю, що кожде неприхильне поведенне супроти армії, котра з нараженнем свого власного життя захищає населенне, буде строго каране.

Таке є захованне автохтонного, українського населення на Волині та в Холмщині. Всї инші донесення є тенденційні або полягають на непорозуміню. Правдивість нашого твердження посвідчає також німецька урядова часопись з нагоди статї „Нового Времени“.

„Новое Время“ з 15. серпня довідуєть ся від київського кореспондента, що одна німецька стежа здержала ґрупу цивільних збігців. Одна жінка з сеї ґрупи обіцяла за освобожденне винагороду. Німцї пристали на се, та коли приблизились до неї, вона витягнула з кишенї ручний ґранат, та кинула на жовнірів. В наслідок вибуху зістало 8 Німців ранених, решта втікла і в сей спосіб збігці освободились.

На се донесенне замічає „Deutsche Warschauer Zeitung“ з 26. жовтня: Є річю зовсїм ясною, що сего інціденту або зовсїм не було, або відбув ся в иншій формі, чим представляє се „Новое Время“, котре заохочує цивільне населенне до каригідних ділань. Населенне західної Росії, котре в кождім разі не складаєть ся з Москалїв, держалось доси зовсїм мудро від таких ділань осторонь, та буде й на дальше, мимо зазивів „Нового Времени“ льояльно супроти нас поводитись.

(„Ukr. Nachr.“).

Сповідь старого сербського учителя.

З болгарського журнала „Vajnich Iz viestij“ поміщує „Slovenec“ оповіданне офіцера із занятої болгарськими військами сербської купелевої місцевости.

Ми приїхали до купелевої місцевости Вранська, найгарнїйшого лїчничого заведення в Сербії, недалеко міста Враніє. Довкола чудові гори. Перед заведеннєм парк. Днина гарна, якої ще не було від початку війни. Воздух милий і запашний, жовнїри перуть та сушать білле, а ми офіцери розмавляємо зі старим Вельком, образованим Сербом.

Велько, учитель математики в білгородській жіночій ґімназії, тепер управитель купелевого заведення. Старий учитель розказує нам з повною свободою. На устах його являєть ся від часу до часу усмішка та слїдно, що тяжка журба згнобила його душу. У вічній тямці остане мені сердечний зір старця, в якім дрожала аґонія завмираючого. Та слова його були щирі.

В тій теплій, чудовій країні, в гірськім окруженню судилось нам почути безмерний жаль за вмираючою Сербією...

Що станеть ся зі мною — каже старик — не знаю. Мій суд про Болгар був добрий, хотяй нїколи я їх не любив, будучи з крови і кости щирим народовцем. Говорю отверто, хочете, вбийте мене. Ціла Сербія гине, нехай і я впаду жертвою вітчини. Одинокий мій син, моя надія, поляг в борбі з Австрійцями. Одинокою по нїм розрадою остала мені вітчина, а коли і вона гине, то моє життє не має нїякої вартости. Болить мене, дуже болить — тут в грудях.

Старець плаче. Плач за вітчиною є инший від звичайного плачу; се тихий стогін, питаенний, що стискає серце, дре його на шматки...

Недавно був тут король Петро. Досить часто проходжував ся туди та бесїдував зі мною. Гляджу на нього та думаю. Сей чоловік засїв на престолї, зрошенім неповинною кровю. Панує над нами з якимсь симптоматичним супокоєм, а народ знає, що руки його окрвавлені... Він вбійник! я часто бачив його, як проходжував ся ось тими уличками, а вечером вздовж річки... Цілими годинами вдивляв ся в зоряне небо.

І тоді думав я собі: він не є супокійний, його совість гризе, тїнь Олександра переслідує його. Ми є народом, в котрім вбійство велику відіграє ролю. Не доцїнюємо людського життя. Вбійники є героями, а чесні люде дураками.

„Ми гинемо, чи нї? Як независима держава сходимо вже з карти Европи. Се є траґічний конець нашого життя. Пасіч, король Петро, всї вчерашні і нинїшні провідники Сербії, — вони не є винні нашому положенню. Вони є тільки вислїдом сумної дїйсности. Система нашої державности, схиблене вихованнє молодїжи, уроєна безгранична великість, от що довело нас до упадку. Гарно се вщіпити в молоді серця любов вітчини. Та засліплювати молоді, легковірні, нерозвинені єства безсоромним способом о могучости Сербії, о її силі та о невичерпаній енерґії — се підлота.

Сербія небавком згине, — се річ певна. Нехай буде приміром для других, малих держав. Коли еґоїзм одиниці є великим блудом, — є він тим більшим нещастєм в розвою народів. В р. 1885 ударили ми на вас, завидуючи прилучення Румелії, в р. 1912 ми вас обманили завидуючи вашої слави. Нині покутуємо за наші гріхи.

Не гнївайте ся на народ, що втїкає лїсами й дебрами в холоді і голоді, — але виступіть проти тих, що скоїли ваше і наше нещастє. Тяжко мені жити в неволї. Тяжко доводить ся мені бути під болгарською властю: розум мені наказує вправдї, але душа не хоче. душа і серце не позволяють — бо я чесний Серб. Спасення для мене вже нема.

Старець знов заридав. Мовчимо та роздумуємо про се несподіване вигнанне та скитальство старця. Сонце скотило ся за гори, послїднї його лучі освітили вершки столїтнїх велитнїв-дерев, на околицю налягла тишина.

Виджу, що моя бесїда зробила на вас вражіннє — сказав старець. Може вже від Серба не почуєте таких слів. І я так не говорив би, коли-б не видів кінця Сербії. Вмираючий сам себе обжаловує.

Ви будете ще жити — успокоює його капітан. Ви чоловік образований, і не фанатик, примінетесь скоро до нового життя.

Забуваєте пане капітане -- каже старець — що в моїх грудях терпить сербське серце. Коли вилїчите моє хоре серце, тодї зможете з мене зробити горожанина Великої Болгарії.

Похилена стать учителя відійшла до салї, в котрій є хорі Серби. Звернув він ще очи на крищу заведення. Там має болгарський прапор, його тїло і кости прошибла дрож.

Гляджу на моїх товаришів, — мовчать задумані. Задумав ся і я. Перша моя думка, що ми лїпші від Сербів. Менї не стало віддиху. Прийшла инша гадка; ми є лїпші в порівнанню зі Сербами, та не треба забувати, що Сербія є нещаслива.

Потемнїло. Нїч сповила землю темним серпанком: лїчниче заведенне короля Петра було ще більш мальовниче.. Склони гір світять ватрами, при котрих сторожать Болгаре, Тишина...

Слїдуючого дня рано, коли дружина готовилась до походу, доносять менї, що жовнїри найшли старця на гиляці грушї... Повісив ся. Я здрігнув ся. Ми зрозуміли, що дух бідного Серба побідив розум. Жовнїри хотять його зіставити так як висів, нехай граєть ся з ним буйний вітер...

Нї! той чоловік вірив, що ми не є местниками; здоймїть його з гилї та поховайте! Могилу уквітчайте цвітами, заткнїть знамя хреста а на нїм напишїть: Velko Dimitrijewtc. Srb з Білгороду...

З жовнїрських співанок.

Дали мені з маґазину
Сиві шаравари —
А на блюзї на два боки
Ґудзиків до пари,
І торністер полотняний
І баґнет як шило
Тай фуражку як менажку;
Жовняр я аж мило!

А я свої шаравари
Візьму на підтоки;
Блюзу зберу рівно, складно
Під пояс широкий.
А фуражку доокола
Чичками обложу —
І так собі у недїлю
Як ходжу, так ходжу.

Вуса дрібку наштобурчу
І люльку закурю,
Бо я служу цісареви
Нїчим ся не журю.
Лиш дївчата раді знати
Старша чи молодша,
Чому тота багнечайка
Від мене коротша.

В. Масляк.

Полонені Українцї офіцери в російській неволї.

Аксентій Ілія, Моенск ґуб. орловська; Андрущишин Мих., Курган, 6 рота; Артимович Антін, Вольск Волга ґуб. саратівська; Байрак Микола, Тетюше ґуб. казанська; Бігун Михайло, Симбірськ, Садовая II, дім Сергієва; Бойчук Михайло Оренбурґ; Блавацький Дмитро, Соли Галич ґуб, ярославська; Брунець М. Царіцин над Волгою; Бикисевич Ф., Томськ дім Тарасова; Брикович Стефан, Коляч ґуб. вороніжська; Біляк Святослав, Старий Осколь ґуб. курська; Белицай Володимир, Обоян ґуб. курська; Биятькевич М., Барнавль ґуб. томська; Хомський Василь, Кострома; Целевич Витовд, Старий Осколь ґуб. курська; Цок Евген, Нижній Новгород; Чолган Зенон, Старий Осколк ґуб. курська; Чайковський Ст. Ташкент, 2 полк, 2 бат., 5 рота; Цигаш Фр,, Ашабат, закаспійська область; Демчук Осип, Старий Осколь ґуб. курська; Дуткевич Волод., Курмиш ґуб. симбірська; Добрянський Лев, Буинск ґуб. Симбірськ; Драган Орест Чіта Антіцина Трансбайкаль; Дзвонковський А., Царіцін Дарґора ґуб. саратівська; Добрянський Волод., Москва 4 евак. госпіталь; Думка Гриць, Ішим 4 евак. госпіталь; Федасюк Дмитро, Биково царського уїзда ґуб. астраханська; Ґаран Андрій, Астрахань; Ґулин Юлїян, Уфа Реальное училище; Гладкий Василь, Мольоча ґуб. яро-

славська; Гадзевич Онуфрій, полевий курат Омськ: Гайдукевич Мих., Ташкент; Гарух Вол. Вольськ, ґум. Саратів; Галавин Іван, Самарканд; Гарань Андрій, Астрахань, Покровская 17; Гордій Мих., Астрахань; Гоца Василь, Петропавловськ; Гірний Михайло, Царіцин ґуб. саратівська; Яросевич Сидір Коргева ґуб. тверська; Д-р А. Коссак, Курськ, шпиталь; Колянковський З., ґуб. томська волость Семелюшке; Крижановський Сидір, Таран ґуб. Тобольськ; Калиневич Богдан, Ташкент лагер Золотая орда; Кузь Микола, Томськ; Касіян Осип, Курган; Крижановський Евген, Каинск ґуб. томська.

(Далі буде).

ІВАН КАЛИНОВИЧ.

Німецька преса про нас.

(За місяць жовтень с. р.)

(Далі).

Богацько писав про нас минулого місяця „Frankfurter Zeitung“, надрукувавши між иншими простору редакційну статтю п. з.: „Das Völker-Chaos im Osten“ (в числі з 3. жовтня, № 274), — де редакція говорить про майбутні великі картоґрафічні переміни на сході і про стратеґічне обезпеченнє границь Німеччини та Австро-Угорщини на будуче. — А далі заявляє, що „...не можна буде в ніякому разі поминути мовчки національних справ народів сходу“ — (отже й Українців) — які не суть, як перед сотками літ — суроґатом, що ним могла довільно ґабінетова політика — розпоряджати“. В дальшому обговоренню українського питання — подає редакція для інформації своїх читачів коротенький перегляд української історії, згадує про переслідування новочасного руху в Росії, замічаючи від себе, що вже з обему репресій, які московське правительство ще перед війною, а в більшій мірі від вибуху війни зарядило проти українства — можна вносити про значіннє, яке йому приписують у Петербурзі, а в кінці пише: „В Галичині, де український рух міг свобідно розвивати ся, він так поглубив ся, що належить ся йому державно-творче значіннє; в російській Україні він не осягнув того ступня. Відділеннє України зруйнувалоб російську державу, яка через се стратилаб одну з конечних для її господарки територій. Та хочби українське питаннє й не могло поки-що бути радикально полагодженє, воно задержить своє значіннє, яке зростати-ме зі зростом великоросійського націоналізму, що мусить викликати протиділаннє. В кожньому разі Німеччина має живий інтерес в тому, щоб Українцям по війні запевнено повну свободу національного розвитку, щоб їх питьома культура могла впливати далі на схід“.

Другим натоптом говорить ся про нас у тижневому огляді воєнних операцій на сході п. з.: „Die Front in Wolhynien“ (в числі з 16. жовтня, № 287. пор. вид.), де сконстатовано повну невдачу московської контрофензиви волинсько-подільського фронту і облудне змагання „офіціяльної“ Росії освободити „русских“ з Галичини. Понадто п. Вальтер Кавдерс в статті: „Deutsches Dorf in Galizien“ (в числі з 12. жовтня, № 283) описує німецку оселю в Галичині — Фельбах та свою їзду „українськими хлопськими кіньми“. В тому самому числі помістила редакція „Frankfurt r Zeitung“ образ із життя примусових виселенців Холмщини та Волині, що їх московський кнут загнав в глубину Росії, де страдають та мучать ся в голоду, холоду та сотками гинуть з нужди і хоріб.

(Далі буде).

До наших Впв. Передплатників!

На численні реклямації і зажалення, що наші Вп. Передплатники не дістають „Укр. Слово“ правильно або і деколи (як примірoм на Угорщині) зовсім не одержують, повідомляємо, що ми правильно кожньої днини висилаємо всім передплатникам нашу часопись. Вина отже недоручувань лежить в неправильним — як звичайно у воєннім часі, — функованню почтових урядів. Ми зі своєї сторони зробили всякі представлення і зажалення і одержали запевненнє, що в сих днях ті недомагання і неточности будуть усунені так, що наші Вп. Передплатники будуть одержувати точно нашу часопись. Все зробимо, щоби „Укр. Слово“ задержало се горяче признаннє і ту прихильність, з якою стрінуло його наше ідейно думаюче Громадянство. Зі своєї сторони будемо просити о точне плаченнє передплати і вирівнаннє залеглостей, бо як дневник независимий опираємо наше видавництво лише на передплатниках!

Адміністрація.

НОВИНКИ.

— **Епізод з року 1909.** Зі споминів про москвофільський з'їзд, який в згаданому році відбув ся в Празі наводимо дрібний епізод незвичайно інтересний для характеристики славянського братання і його відношення до українства. Ось що пише гр. Володимир Бобринський („Чехія и Прикарпатская Русь“ сторона 16):

„Въ Прагѣ на съѣздѣ мы два раза слышали заявленіе, которымъ самими Поляками „удостовѣрено существованіе русской народности“ въ предѣлахъ Австріи.

Въ первый разъ это удостовѣрилъ д-ръ Грекъ. польскій делегатъ изъ Львова, который говорилъ о невмѣшательствѣ Поляковъ во внутреннія дѣла галицко-русскихъ партій и о свободѣ культурно-національнаго развитія Русскаго народа. Правда, говоря на польскомъ языкѣ, д-ръ Грекъ называлъ жителей восточной Галиціи не Русскими, а Русинами, въ виду чего я счелъ своимъ долгомъ попросить перевести на русскій языкъ конецъ его рѣчи. Г-нъ Страшевичъ, польскій делегатъ изъ Кракова, при переводѣ этой рѣчи назвалъ восточныхъ Галичанъ Русскими; вслѣдъ за этимъ я всталъ и заявилъ, что не считаю себя достаточно знакомымъ съ польскимъ языкомъ, чтобы судить, какъ называются Русскіе по-польски и что поэтому я искренно привѣтствую русскій переводъ г-на Страшевича, назвавшаго восточныхъ Галичанъ Русскимъ народомъ.

Д-ръ Грекъ не возразилъ ни противъ перевода своего земляка, ни противъ категорическаго заявленія русскаго делегата. Въ концѣ съѣзда одинъ изъ членовъ ничтожнаго непримиримаго меньшинства польской делегаціи (прогрессистъ) сдѣлалъ отъ своего личнаго имени, нѣсколько нетактичное предложеніе, касающееся галиційскихъ украинцевъ. Съѣздъ этого предложенія и не баллотировалъ, какъ не внесеннаго своевременно въ президіумъ, но г-нъ Дмовскій отъ имени польской делегаціи заявилъ съѣзду, что предложеніе сдѣлано не ихъ делегаціей, а однимъ лишь изъ ея членомъ и лежитъ всецѣло на его отвѣтственности и что польская делегація считаетъ, что вопросъ украинскій, есть вопросъ исключительно русскій, въ каковой ни поляки, ни остальные не-русскіе Славяне вмѣшиваться не могутъ. Это заявленіе, столь ясное и рѣшительное, разрѣшившее наконившееся электричество, было встрѣчено съѣздомъ громомъ рукоплесканій“.

Так продавали нашу душу першим російським патрулям в р. 1909!

— **Вивезені Українці.** Між іменами вивезених пропущено інспектора Дра Михайла Коцюбу, що живе в Києві разом з інспектором Матієвом та Дра Михайла Рудницького що теж перебуває в Києві.

— **Посол Спенул** вже 1-ого грудня вернув до Чернівців. Черновецька громада витала його дуже сердечно на окремих сходинах в каварні „Габсбурґ“.

— **Українці переповнюють школи в Харківщині.** Часописі приносять чимраз частійше вістки про велику охоту до науки між українською людністю. Батьки, що тепер служать у війську, раз-у-раз наказують у листах, щоб діти посилали до школи, знаючи, що без науки годі обійти ся. „Дайте нам школи! — Ми хочемо вчити дітей!“ — лунає по цілій Україні. Зокрема проявляють ся се в харківській ґуберні, де наплив дітей до школи майже нечуваний. Бували школи, де замісць 18 до 40 учеників записували ся 50 до 115 душ, а се число було-б значно більше якби начальство не відмовило ся приймати дітей нижче 8 літ. Наслідком того харківське повітове зібраннє асиґнувало 9.000 кор. на відкриттє 15 нових комплектів у 1916 р. а поки-що на домаганнє шкільної ради відкрито паралельні кляси й науку в двох чергах. Одначе й се не помогло та велика частина дітвори мусіла відійти з нічим зпід воріт школи, а що то було-б, якби ся школа була справді народня, українська.

— **В признанню заслуг.** Праська урядова часопись оповіщує розвязаннє союза „Вільної думки“ та 45 філій, союза південно-славянських академічних товариств в Празі, стоваришення „Прихильників російської мови“ в Празі, „Руского Клуба“ в Сміхові, сербського стоваришення „Сумадії“ в Празі, товариства „Бібліотека та читальня ґр. Толстоя“, та загального запомогового товариства „Ексистенція“ в Празі.

— **Фрагмент зі сербської траґедії.** Сербський король Петро перед покиненнєм останнього вільного шматочка сербської землі, із якої його винесли на ношах, написав письмо до московського царя. В письмі тім складає він на царя й на Россію всю відвічальність за судьбу сербської держави, а як символ тої руїни пересилає цареви грудку сербської землі. От що остало з недавних гордих мрій про велику Сербію — грудка землі переповненої кровю і слізми...

— **Арештованнє військових доставців на Угорщині.** Дирекція поліції в Будапешті арештувала оноді міліонера Гольцера, що одержав замовлення на доставу для війська на 2 міліони корон. Він доставляв цукор, чай, каву, смалець, сир, масло. Виявилось, що доставлені артикули поживи були найгіршої сорти.

Гольцер заробив на військових доставах „тільки“ міліон корон...

В Темешварі арештувала тамошня поліція рівнож двох обманців: комерційного радника Кона та торгівця вином Вайса.

— **Ограниченнє угорської клясової льотерії.** Угорське товариство клясової льотерії рішило при найблизшому тягненню випустити тільки три четверті части звичайного контингенту льосів.

— **Відїзд болгарського міністра скарбу до Софії.** Болгарський міністер Тончев відїхав оноді з Відня до Будапешту. Перебував він також довше підчас своєї подорожі в Берліні.

— **Населеннє в области Володимира Волинського.** „Памятная книга“ волинської ґуберні подає слідуючу статистику округа Володимира Волинського в р. 1914:

	Мущини	Жінки	Разом
Москалі	192	104	296
Україці	144.480	145.090	289.570
Білорусини	176	168	344
Поляки	20.600	20.850	41.450
Німці	12.860	12.980	25.840
Жиди	18.650	18.860	37.510
Чехи	1.354	1.400	2.754
Разом	198.312	199.452	397.764

— **З Вольфсберга пишуть нам:** В Вольфсберґу єсть 60 сиріт, для котрих будова часового приюта вже на укінченню.

Буде в нім окрема спальня для дівчат а окрема для хлопців. Зі спальнями є получений забудованим куритаром великий будинок, де діти під опікою двох кваліфікованих сил цілий день будуть зайняті наукою і забавою; при приюті є уладжена купальня.

Все се є уладжене гарно і практично, діти дістануть ліпший харч і окремі ліжочка.

З огляду на сї поліпшені обставини, наші сироти до Ґмінду не поїдуть.

— **Святочний вечер.** З святоандрієвськими желанями в честь експ. Митрополита Андрея Шептицького поспішила перша захоронка наша при ул. Жовківській. На сей обхід для пошанования імяни справді великого добродія сеї гарної і пожиточної інституції зійшли ся: гарна і вступна промова п. Гриньовської і продукції тої маленької коханої дрібoти, яка завдяки невсипучим трудам заряду і усительки панни Марії Вербицької виконала дуже складно кілька влучних руханкових вправ,

відспівала много гарних патріотичних пісеньок і виголосила збірну декламацію в честь Високодостойного Солєнізанта, написану В. Масляком.

Всї дїти були в гарних одностроях. Дївчатка в народнїх уборах, а хлопчики у синїх жупаниках з золотими мережками. Свято закінчено дуже удачними живими образами, які представляли щоденні заняття сеї маленької громади наймолодшого поколїння.

Гостї були одушевлені і хистом і підготовленнєм дїтвори, а в оці неодної матери світила слеза радости, бо бачила чого стоїть муравельна праця і посвята заряду захоронки для народнього діла.

Але маленькі носики на естрадї дуже кривились на сю часть публики, яка не привикла числити ся з годиною і мусить приходити пізно на всїлякі обходи, щоби забирати дорогий час точнїйшим учасникам і перешкаджати в продукціях. Кривлять ся при кожнїй нагоді на те і старші носи. Потїшаймо ся однак, що за яких 50 лїт, може і в тім напрямі буде у нас лїпше.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, дня 10. грудня 1915.

Нині: 9. с. м. гр-кат. Якова м. римо-кат. Н. М. П. Льорет.

Завтра: 11. грудня. гр.-кат. Стефана м. римо-кат. Дамазого п

○ Головний Видїл Товариства Учителїв висших і середних шкіл „Учительска Громада“, запрошує всїх Членів товариства і ширшу публику львівської української інтелїґенциї, родичів і опікунів нашої шкільної молодїжи на конференцію, котру отворить Вп. Др. Остап Макарушка, предложеннєм відповідного субстрату для свобідної, але ширшої розмови на тему: „Основи і напрями народного виховання“. Треба надїяти ся, що поважна актуальність теми, якої зміст виходить поза круг заінтересовання з чисто фахово-педаґоґічного становиска, а доторкає ширших національних справ з обсягу публичного виховання, притягне відповідне число гостей, котрих Видїл радо повитає. Конференція відбудеть ся в суботу 11. грудня с. р. о год. 5. пополудне в салї І. А. акал. ґімназії (Народний Дім).

○ З „Кружка Правників“ у Львові. Всїх інтересованих повідомляєть ся, що індекси „Кружка Правників“ товариша Лотоцького і товариша Нички є на унїверситетї у Львові.

„Кружок“ випозичає і продає всї скрипта до іспитів і риґорозів.

В справі індексів і скриптів звертати ся: „Кружок Правників“ у Львові, вул. Супінського, ч. 21. — Вол. Лисий, голова.

○ В справі дївочої ґімназії в Станиславові повідомляє філїя „Учительської Громади“ Станиславові, що рішила з другим півроком р. шк. 1915/16 покликати назад до життя прив. жіночу ґімназію, під фірмою У. П. Т. Отворить ся бодай ті відділи до котрих запише ся бодай 10 учениць. Просить ся інтересованих. о як найскорші зголошення під адресом голови філії „Уч. Гр.“ Данила Джеружа проф. Укр. ґімназії в Станиславові. Плян науки буде в сей спосіб уложений, щоби учениці помимо спізненої пори, не стратили шкільного року. Пожаданим булоби, щоби кандидатки уже тепер підготовляли ся ,повтаряючи і перебляючи підстави особливо мов клясичних.

Редкевич Лев Орест
ц. к. проф. ґімназ. в Станиславові.

○ О. Яким Фещак Ч. С. В. В. (Перемишль. Засанє, ОО. Василияни) просить тих Всеч. Отців, що пібрали від нього stipendia службові, щоб зволили чим скорше переслати єму посьвідки відправлених служб божих і то на тих самих листках, на котрих тиї Служби Божі були їм визначені, 2—2

ЖЕРТВИ.

На коляду для Укр. Січових Стрілців

зложили в Адміністрації нашої часописї підофіцери ц. і к. військової полїції (Українцї). відділ піхотничий у Львові на руки Федя Николая (в коронах): Шведик Іван 3 —, Слїпеьб Стефан 3 —, Бмегий Олекса 2 —, Лїщинський Іван 2 —, Кревуцький Петро 2 —, Садовський Константин 2 —, Толкач 2 —, Федусь Теодор 2 —, Ващик Самсон 2 —, Гук Андрій 2 —, Головка 1 —, Бочан Іаків 1 —, Кутин Стефан 1 —, Садовий Григорий 1 —, Кутельмях 1 —, Дробек 1 —, Хитрий 1 —, Плахитня 1 —, Лагодюк 1 —, Андрусів Теофиль 1 —, Грицканюк 1 —, Мелик 1 —, Русак Петро 1 —, Качковський 1 —, Подловський —·40, Собец —·40, Штикала —·40. — Відділ кінний: Ґотліб Петро 2 —, Якимович Теодор 5 —, Слободюн Лев 4 —, Федь Николай 4 —, Гиштіль Іван 2 —, Болюк Василь 2 —, Окопняк Олекса 2 —, Стефурак Іван 2 —, Харина Василь 1 —, Слободюк Ілько 1 —, Богданович Василь 1 —, Левко Дмитро 1 —, Сальо Василь 1 —, Баран Николай 1 —, Гнатейко Антін 1 —, Дендерис Козма 1 —, Легкий Петро 1 —, Бойко Григорий —·60

Послїднї вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 9. грудня 1915.

На російськім фронтї.

Нічого єственного.

На італїйськім фронтї.

Безуспішні зусилля наступу Італїйців на поодинокі відтинки нашого фронту в ґорицькій области трівають дальше. Такі самі наступи відкинено коло Ослявії, коло гори Сан Міхеле та Сан Мартіно. Біля Долїє (на північний захід від Тольмайну) полїпшили наші війська свої становиска здобутєм части неприятельського фронту.

В південнім Тиролю острілює італїйська артилерія поодинокі становиска в нашій укріпленій области Лярдари і Ріви.

На сербськім фронтї.

На височинах на південний схід від Плєвлє розбрились чорногорські банди. В граничній области Беранє приневолили ми чорногорські віддїли до відвороту. Також бої на правому крилї йдуть успішно. На височинах на захід від Іпек відкинули ми чорногорські задні сторожі. Вчера полонено 2 офіцерів і 1000 жовнїрів.

Заступник шефа Генерального Штабу
пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

На морі.

Одна з наших підводних лодок д. 7. с. м. перед полуднем полонила альбанський моторовий вітрильник. в якому находилось 30 сербських військових збігців з крісами, 4 арматами та амуніцією, та привезла до Котари.

Команда фльоти.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошення.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19